Räägime Siurust arheoloogia

11. Juuni 2026

Varasemad uuringud

Siuru asukoht oli kesk- ja varauusajal osa Tartu lõunapoolsest ehk Riia-eeslinnast.

Piirkonna arvukatest arheoloogilistest uuringutest ulatuslikumad toimusid mitmete hoonete ehitamise tõttu:

- 1986–1988 KAUBAHALL
(praegune Kesklinna keskus)

- 1990–1995 POSTIMAJA
(praegune Playtechi hoone)

- 2001–2003 KAUBAMAJA

Ludwig August Mellini Liivimaa atlas, 1791-1810

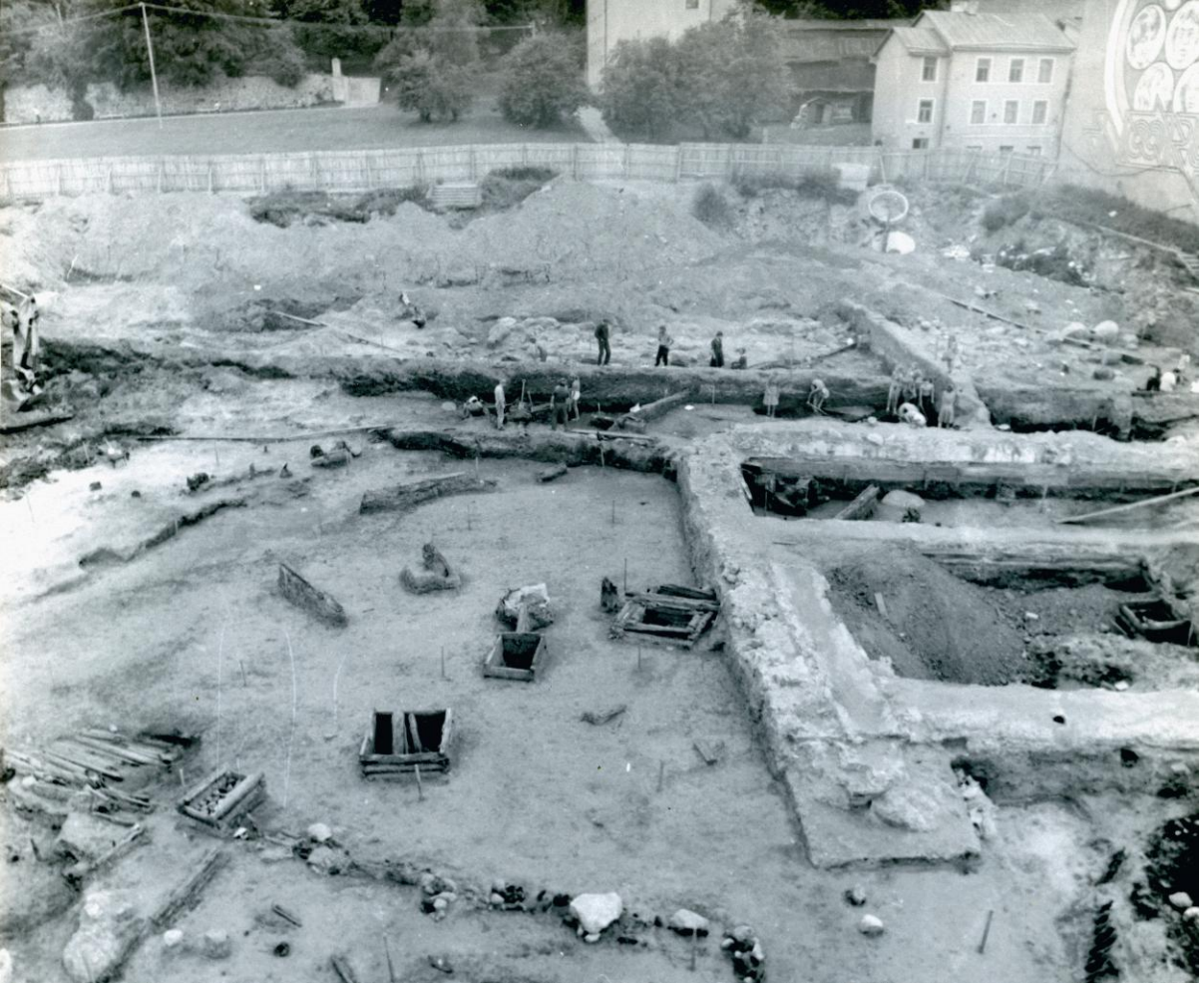

Arheoloogiliselt on piirkonnas läbi uuritud kokku üle 12 000 m2 ning kogutud leiukogud on Tartu Linnamuuseumi arheoloogiakogus ühed suuremad.

Ehkki kõige varasemad üksikleiud pärinevad juba kiviajast, on püsiasustus siia kujunenud ilmselt viikingiajal (800–1050).

13. sajandi alguse vallutustest alates on piirkond olnud püsivalt kasutuses ja

Siuru asukohas 2024. aastal tehtud eeluuringud kinnitavad, et ka siin on kultuurkihti, mis on kujunenud alates keskajast ja kust on oodata arvukaid leide.

Tartu kaubahalli ehitusele eelnenud arheoloogilised kaevamised 1986. aastal.

Tagaplaanil Ülikooli tänav ja Promenaadi tänava joonel säilinud hoone

Foto: Heldur Napp, Tallinna Ülikooli arheoloogia teaduskogu arhiiv

Foto: Heldur Napp, Tallinna Ülikooli arheoloogia teaduskogu arhiiv

Tartu postimaja alal toimunud arheoloogilised uuringud (1990ndad).

Siuru ehitusala jääb foto ülemisse vasakusse serva

Tartu kaubamaja alal toimunud arheoloogilised kaevamised.

Vaade Riia tänava poolt, tagaplaanil on Siuru asukoht

Foto: MTÜ AEG

Tartu Riia-eeslinna arheoloogilised leiud

- Arheoloogilised uuringud selgitavad uurimisala kujunemislugu – millised hooned ja rajatised on uuritaval alal asunud, kuidas need on ehitatud, kui kaua need kasutusel püsisid ja kuidas hävisid.
- Uuringutel kogutakse kokku maapinda jäänud esemeleiud, lisaks saab palju infot looma- ja kalaluude, taimejäänuste, tootmisjääkide jmt uurimisest.
- Lisaks võetakse mitmesuguseid proove, mida tulevikus laborites uuritakse.
- Valdav enamus Tartust pärinevaid arheoloogilisi leide on hoiul Tartu Linnamuuseumi arheoloogiakogus. Ametlikult on arvel üle 78 000 leiu, kuid lisaks ootavad mitmed enam kui 10 000 museaaliga leiukogud muuseumikogusse liitmist.

Tartu Linnamuuseumi
arheoloogiahoidla
Raadil

Foto: Mikko Leo Selg

Tartu Riia-eeslinna alalt on leitud arvukalt kirjutuspulki ehk stiiluseid. Neid kasutati vahatahvlitele märkmete tegemiseks, laiema otsaga sai kirjutatut hõlpsasti kustutada. Kõige enam kasutasid neid õpilased koolides ja kaupmehed

Foto: Tartu Linnamuuseum

2003. aastal Tartu kaubamaja alalt leitud tiigel, mida käsitöölised kasutatsid metallide sulatamisel. Tiigli sisepinnal on säilinud kullatilgad, seega pärineb see ese kullassepa töökojast

Foto: Tartu Linnamuuseum

Eeslinnades elas kesk- ja uusajal arvumalt mittesakslasi – valdavalt eesti päritolu inimesi, kuid teada on ka venelasi. Siit leitud hoburaudsõled on eestipärased ehted.

Foto: Tartu Linnamuuseum

Siuru maapõu

- Umbes 2,5 meetri sügavusel avaneb 1,6–2,5 meetri paksune arheoloogiline kiht, mis kaevatakse käsitsi läbi.
- 2024. aastal toimunud proovikaevamised osundasid, et siin on ajalooliselt olnud turbane jõeluht, mida on aastasadade jooksul täidetud.
- Ilmselt leitakse siit hulgaliselt kesk- ja varauusaegsete tartlaste poolt minema visatud olmeesemeid ning käsitöö- ja ehitusjäätmeid.

ENNE SUURT SÕDA

Juuni 2026
KOMATSU
SIURU
ENTUSTRUST

Preview version

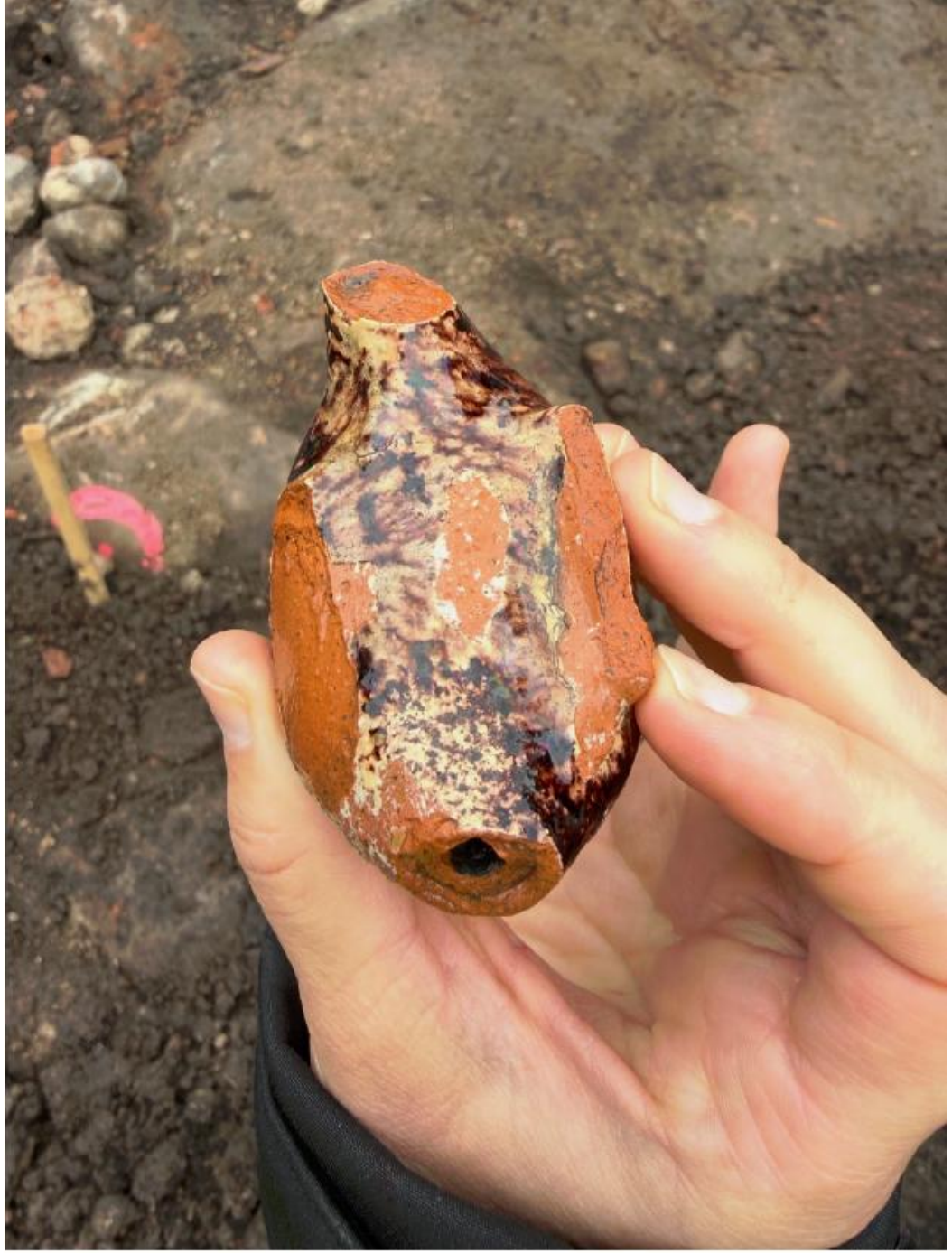

Foto 1. Linnukujuline vile, varauusaegne.

Foto 2. Noa käepide, 15.–16. saj.

Foto 3. Ripats, 14.–15. saj

Foto 4. Ghert di Osenbruge pitsat, 14. saj.

Foto 5. Taani kuninga Christian IV killing, 17. saj.

Leid 1. Kölni kivikeraamilise kannu katke, 16. saj II veerand.

Leid 2. Raamatulukk, keskaegne/varauusaegne.

Leid 3. Stilus, keskaegne/varauusaegne.

Leid 4. Keskaegne/varauusaegne kraaninupp. Konkreetselt sellist meie konsultandid Eesti materjali hulgast ei osanud nimetadagi.

Leid 5. Kullast abielusõrmus, 16.–17. saj. Väga haruldane leid.